

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé v právní věci

Žalobkyně:

S. P.

bytem F. 380/46, B.

zastoupená advokátem JUDr. Jaromírem Kyzourem
sídlem Lublaňská 398/18, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému:

Ministerstvo vnitra

sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem,

t a k t o:

- I. Určuje se, že nezákonným byl zásah Policie České republiky spočívající v nuceném pobytu žalobkyně na dně lomu Bílina v odpoledních hodinách dne 24. června 2017 v délce minimálně přibližně tří hodin na přímém slunci a v odpírání poskytnutí dostatečného množství vody či jiného nápoje při tomto nuceném pobytu na dně lomu Bílina, jakož i při následném transportu žalobkyně na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje v ulici Masarykova v Ústí nad Labem, který skončil přibližně kolem čtvrté hodiny ranní dne 25. června 2017, spočívající v použití pout na rukách žalobkyně v době od večera dne 24. června 2017 do ranních hodin dne 25. června 2017 v souvislosti s převozem žalobkyně z lomu Bílina na

oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a při čekání na tomto oddělení,

spočívající v odepření realizace práva žalobkyně na právní pomoc, ke kterému došlo od večera dne 24. června 2017 do brzkých ranních hodin dne 25. června 2017 během doby jejího převážení od lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a během doby na něj navazujícího čekání na tomto oddělení,

spočívající v opatření, při kterém žalobkyně prováděla svou potřebu v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů prohlašujících, že se nebudou otáčet, v noci z 24. na 25. června 2017 v budově oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje,

a spočívající v postupu vedoucím k tomu, že se v prostorách Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje v ulici Masarykova v Ústí nad Labem dne 25. června 2017 v brzkých ranních hodinách žalobkyně pohybovala bez dostatečného oblečení či zahalení a zejména k tomu, že se po chodbě tohoto oddělení policie pohybovala oblečená pouze do tílka zcela nezakrývajícího její intimní partie.

- II. Zamítá se žaloba o určení, že je nezákonným zásah spočívající ve výzvě, aby žalobkyně držela hubu, ke které došlo při převozu žalobkyně v autobuse od lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje v ulici Masarykova v Ústí nad Labem v noci z 24. na 25. června 2017.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 17 320 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.

O d ů v o d ě n í:

I.

Základ sporu

1. Žalobkyně se včas podanou žalobou domáhala u Městského soudu v Praze určení nezákonného zásahu, k němuž mělo dojít ve dnech 24. a 25. června 2017 v souvislosti s protestem, který se uskutečnil v lomu Bílina na území Ústeckého kraje.
2. Žalobkyně uvedla, že zásahem příslušníků Policie České republiky (dále jen „PČR“) byla zkrácena na svém právu na osobní svobodu, na lidskou důstojnost, na právo nebýt vystavována krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení a mučení a na právu na právní pomoc.
3. Žalobkyně konkrétně navrhl, aby soud určil nezákonnost jednotlivých zásahů PČR spočívajících:
 - I. v nuceném pobytu žalobkyně na dně lomu Bílina v odpoledních hodinách dne 24. června 2017 v délce minimálně nejméně tří hodin na přímém slunci a v odpírání poskytnutí dostatečného množství vody nebo jiného nápoje při tomto nuceném pobytu na dně lomu Bílina, jakož i při následném transportu žalobkyně na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem, který skončil přibližně kolem čtvrté hodiny ranní dne 25. června 2017;
 - II. v použití pout na rukách žalobkyně po dobu od večera dne 24. června 2017 do brzkých ranních hodin dne 25. června 2017 v souvislosti s převozem žalobkyně z lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a při čekání na tomto oddělení policie;

- III. ve výzvě, aby žalobkyně držela hubu, ke které došlo při převozu žalobkyně v autobuse od lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem v noci z 24. na 25. června 2017;
- IV. v odepření realizace práva žalobkyně na právní pomoc, ke kterému došlo od večera dne 24. června 2017 do brzkých ranních hodin dne 25. června 2017 během doby jejího převozu z lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a během doby čekání na této policejní stanici;
- V. v opatření, při kterém žalobkyně prováděla svou potřebu v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů prohlašujících, že se nebudou otáčet v noci z 24. na 25. června 2017 v budově policejní stanice České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje;
- VI. v postupu vedoucích k tomu, že se v prostorách Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem dne 25. června 2017 v brzkých ranních hodinách žalobkyně pohybovala bez dostatečného oblečení či zahalení a zejména k tomu, že se po chodbě tohoto oddělení policie pohybovala oblečená pouze do tílka zcela nezakrývajících její intimní partie.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

Nucený pobyt na přímém slunci a odepírání dostatečného množství vody

4. K zásahu v podobě nuceného pobytu na přímém slunci a odpírání dostatečného množství vody žalobkyně uvedla, že příslušníci PČR po příjezdu k rypadlu na dně lomu Bílina účastníky protestu včetně žalobkyně přemístili o kus dál od těžebního stroje, kde byla žalobkyně nucena sedět cca 3 hodiny na přímém slunci. Dne 24. června 2017 bylo v dané lokalitě jasné počasí a vysoké teploty.
5. Účastníci protestu si policistům stěžovali na nelidské podmínky na přímém slunci, ale ti neučinili žádné opatření. Když se někteří účastníci protestu včetně žalobkyně pokusili přesunout do stínu k těžebnímu stroji nebo k policejní dodávce či o to požádali, bylo jim to ze strany příslušníků PČR zakázáno, popř. byli ze stínu vyháněni. Policejní vozidlo bylo následně přesunuto jinam.
6. Některým účastníkům protestu včetně žalobkyně se z pobytu na přímém slunci začalo dělat špatně. Příslušníci policie tento stav záměrně udržovali, přestože mohli účastníky z prostoru lomu co nejdříve odvést, umožnit jim pobyt ve stínu rypadla či policejního vozidla. Žalobkyně z pobytu na slunci začala trpět žaludečními potíži, bolestmi a motáním hlavy, pocity silné migrény a měla obavy o další dopady pobytu na slunci na své zdraví. Velkou nevolností trpěla i při převozu na policejní stanici, kde začala trpět průjmem.
7. Účastníci protestu včetně žalobkyně žádali o poskytnutí vody, neboť ta jim na přímém slunci brzy došla. Teprve asi po 1,5 hodině od žádosti policisté do skupiny, v níž se nacházela žalobkyně, přinesli jednu láhev vody, což bylo vzhledem k počtu osob ve skupině naprosto nedostatečné. Účastníci protestu se po celou dobu pobytu na dně těžební jámy chovali klidně, neutíkali, nepokoušeli se schovávat.
8. Během pobytu na přímém slunci byli účastníci protestu legitimováni. Vzhledem ke špatnému stavu žalobkyně bylo požadováno, aby byla legitimována přednostně. Policisté si její doklady vzali, ale trvalo cca 40 minut, než si mohla jít sednout do stínu.
9. Policisté postupně odvezli nejprve české účastníky protestu. Kolem 20:30 byly prohledány osobní věci žalobkyně a byla jí nasazena jednorázová pouta za zády. Žalobkyně byla naložena do vozidla, v němž sedělo cca 10 dalších cizinců, ve kterém čekali přibližně do 21:30, kdy byli všichni cizinci

odvezení na shromaždiště při kraji lomu Bílina. Zde byla provedena osobní prohlídka žalobkyně. Žalobkyně byla následně na žádost přepoutána.

10. Žalobkyně byla naložena do autobusu, který vyjel mezi 23. hodinou a půlnocí. Autobus jel s několika různě dlouhými zastávkami na policejních stanicích, na kterých byla obvykle část účastníků protestu vyložena, několik hodiny, než 25. června 2017 mezi 3:30 a 4:30 dojel na oddělení policie v Ústí nad Labem, jednalo se o budovu Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem, kde žalobkyně vystoupila.
11. V autobuse bylo žalobkyni odepřeno odpovídající množství vody. Do autobusu s 25 lidmi bylo přineseno jen pár kelímků vody. Jeden z policistů hodil kelímek s vodou do úložného prostoru nad žalobkyni, takže žalobkyně byla politá. Žalobkyni bylo v promočeném oblečení zima a vzhledem ke svázaným rukám se nemohla převléci. Žalobkyně měla dojem, že policisté si uvědomují, že účastníci trpí nedostatkem vody a vylití vody bylo schválností. Žalobkyně se mohla rádně napít až po příjezdu na oddělení policie v Ústí nad Labem.
12. Policisté zakázali účastníkům v autobuse mezi sebou komunikovat a používat mobilní telefony, takže si účastníci nemohli jejich jednání zaznamenávat.
13. Shora popsany postup příslušníků PČR považuje žalobkyně za rozporný s čl. 7 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“) a s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle nichž nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení. Rovněž jej považuje za rozporný s § 24 odst. 1 zákona o policii.
14. Dále byla dle žalobkyně porušena zásada přiměřenosti zakotvená v § 11 zákona o policii, zejména byl porušen § 11 písm. a) a § 11 písm. b) zákona o policii.
15. Žalobkyně tedy byla vystavena krutému a nelidskému zacházení a bylo nezákonně zasaženo do jejího práva na lidskou důstojnost a osobní svobodu, když byla nucena několik hodin sedět v horkém dni na přímém slunci. Takové zacházení bylo pro žalobkyni nepříjemné a vedlo k její nevolnosti. Nucený pobyt na slunci se vymykal účelu zajištění. Policisté jednáním tento zdraví ohrožující stav aktivně udržovali. Žalobkyni bylo odepíráno dostatečné množství vody, což považuje za formu mučení. Transport žalobkyně trval přibližně osm hodin, což je nepochopitelně dlouhá doba.

Nezákonné použití pout

16. K zásahu spočívajícímu v neadekvátním použití pout žalobkyně uvedla, že jí pouta byla nasazena dne 24. června 2017 kolem 20:30. Původně měla ruce spoutané za zády, následně došlo k jednomu přepoutání. Pouta měla žalobkyně nasazena po celou dobu převozu z dolu Bílina na oddělení policie v Ústí nad Labem a chvíli ještě na stanici. Pouta byla žalobkyni sejmuta kolem 5 hodiny dne 25. 6. 2017. Nasazení pout tak trvalo dlouhou dobu a pro žalobkyni bylo nepříjemné. Dle názoru žalobkyně nebyly splněny podmínky pro použití pout dle § 54 zákona o policii.
17. Účastníkům nebylo vysvětleno, z jakého důvodu mají pouta po tak dlouhou dobu. Nevysvětlení konkrétních důvodů pro takové opatření odporovalo § 13 zákona o policii. Po dobu zajištění se žalobkyně i ostatní účastníci chovali klidně a nevykazovali známky agrese. Žalobkyně nekladla žádný odpor. Nic nenasvědčovalo tomu, že by žalobkyně (ostatní účastníci) měli v úmyslu utíkat, používat násilí, narušovat veřejný pořádek či poškozovat veřejný majetek.
18. Zásadní problém při použití pout žalobkyně spatřuje v délce převozu, když celý převoz trval 7-8 hodin. Autobus často zastavoval u policejních stanic a tyto zastávky trvaly i déle než půl hodiny. Žalobkyně byla po celou dobu osobou zajištěnou a PČR měla postupovat v souladu s § 24 odst. 1 zákona o policii, tak aby nebyla podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu chování a aby s ní nebylo zacházeno způsobem, který nerespektuje lidskou

důstojnost. Nasazení pout po tak dlouhou dobu těmto zásadám odporuje a bylo i v rozporu se zásadou přiměřenosti vyjádřenou v § 53 odst. 5 zákona o policii.

19. Pokud by bylo poutání žalobkyně po celou dobu nutné, měla být učiněna opatření, aby doba převozu byla co nejkratší. Policie měla dostatek času převoz zorganizovat. Policisté měli vzhledem k dále transportu vyhodnocovat, zda opatření je stále nezbytné.

Výzva, aby žalobkyně „držela hubu“

20. K zásahu spočívajícímu ve výzvě PČR, žalobkyně uvedla, že policisté zakazovali účastníkům komunikovat. Výslovně jim a tedy i žalobkyni bylo řečeno, že mají „držet hubu“, takovéto jednání jde dle žalobkyně v rozporu s § 9 zákona o policii.

Odepření práva na právní pomoc

21. K zásahu spočívajícímu v odepření práva na právní pomoc žalobkyně uvedla, že v noci z 24. na 25. června 2017 během jízdy při převozu v autobuse žádala, aby jí byl umožněn kontakt s jejím právníkem, což jí bylo odepřeno. Dále jí bylo zakázáno používat mobilní telefony, takže si nemohla právní pomoc zjednat svépomocí. Rovněž nemohla realizovat své právo na právní pomoc při čekání na dvorku policejní stanice v Ústí nad Labem bezprostředně po definitivním ukončení jízdy autobusem. Možnost kontaktu s právním zástupcem jí byla umožněna až na oddělení policie v Ústí nad Labem krátce před podáním vysvětlení.
22. Tímto jednáním bylo zasaženo do práva žalobkyně na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny. Dále došlo k porušení § 24 odst. 3 zákona o policii.

Provádění potřeby v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů

23. K zásahu spočívajícímu v tom, že jí při zastávce na jedné z policejních stanic nebylo umožněno během zajištění vykonat na toaletě potřebu jinak než v přítomnosti dvou policistů, uvedla, že v tomto spatřuje zkrácení svého práva na lidskou důstojnost a na právu nebýt vystavena ponižujícímu zacházení.
24. Při převozu žalobkyně bylo na zastávce u policejní stanice v Mostě nebo Chomutově umožněno převáženým lidem dojít si na toaletu. Toaleta byla otevřená a žalobkyně byla při tom doprovázena dvěma policisty, kteří se otočili a prohlásili, že se nebudou dívat.
25. Žalobkyně v tomto postupu spatřuje porušení § 24 odst. 1 a § 11 zákona o policii. Postup PČR odporoval zásadě lidské důstojnosti a nezacházel se zajištěnou osobou ponižujícím způsobem.
26. Dále žalobkyně uvedla, že již byla podrobena osobní prohlídce a od té doby byla pod dohledem policie, tedy u sebe nemohla mít žádné nebezpečné předměty. Její chování nevykazovalo známky, že by chtěla utéct, poškozovat majetek apod. Nebylo u ní dáno podezření z násilné činnosti. Z čehož dovozuje, že postup byl nepřiměřený.
27. Dále namítla, že na toaletu mohla být doprovázena menším počtem osob, policistkou, kabina toalety mohla zůstat na chvíli zavřená.

Pohyb žalobkyně v prostorách policejní stanice bez dostatečného zahalení

28. V zásahu, který žalovaná shledává v tom, že se musela v prostorách policejní stanice PČR, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem, pohybovat bez

dostatečného oblečení či zahalení, spatřuje zkrácení svého práva na lidskou důstojnost a na to nebyť vystavena ponižujícímu a nelidskému zacházení ze strany žalovaného.

29. Žalobkyně uvedla, že jí bylo nevolno, měla problémy se žaludkem. Po chvíli se začal dostavovat průjem. Zažádala, aby mohla jít na toaletu, načež musela čekat 5 – 10 minut, než jí policistka doprovodila na toaletu. Žalobkyni tím vznikla ponižující situace, neboť vykonání potřeby na toaletě nestihla zcela včas. Žalobkyni proto bylo umožněno přeprat si věci, pak jí však policistka řekla, že jí budou dělat prohlídku v jiné místnosti a že má do této místnosti přejít, tak jak je.
30. V tuto chvíli měla žalobkyně na sobě pouze tílko, které jí však nezakrývalo zcela intimní partie. Žalobkyně šla po chodbě policejní stanice kolem dveří vedoucích na dvorek, kde seděly minimálně dvě zajištěné osoby z autobusu a postávalo zde několik policistů. Dále šla kolem dveří s okénkem, kde zřejmě seděl policista ve službě.
31. Tatáž policistka žalobkyni provedla prohlídku. Potom jí byly přineseny kalhoty na půjčení. Následně jí byl dán pokyn, aby šla podat vysvětlení. Jelikož bylo zřejmé, že žalobkyně nebude muset jít po podání vysvětlení do cely a bude propuštěna, byly jí kalhoty odebrány a musela se obléci do svého mokrého oblečení.
32. V postupu žalovaného žalobkyně spatřuje porušení § 24 odst. 1 a § 11 zákona o policii.
33. Dále žalobkyně uvedla, že jejímu pohybu, kdy byla téměř nahá, v prostorách policejní stanice bylo možné předejít poskytnutím jakéhokoliv většího kusu látky (př. ručníku), kalhot apod.
34. Konečně žalobkyně namítla, že nebyla dána potřeba další prohlídky, když už jednu absolvovala. Přesun polonahé žalobkyně po chodbách policejní stanice nebyl nutný.

Vyjádření žalovaného

Nucený pobyt na přímém slunci a odepírání dostatečného množství vody

35. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.
36. Žalovaný k nucenému pobytu na slunci a odepírání vody uvedl, že „nucený pobyt na dně lomu“ nebyl žádným svévolným rozhodnutím PČR, ale zákonným pořádkovým opatřením - zajištěním podle § 26 odst. 1 písm. a) a f) zákona o policii. Jednalo se o zákonnou reakci na protiprávní jednání žalobkyně, která vědomě a dobrovolně spolu s ostatními účastníky vstoupila do prostoru lomu Bílina, ve kterém je vykonávána hornická činnost, a podílela se zde na zablokování těžebního stroje. Uvedeným postupem mohla být naplněna skutková podstata přestupku podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích.
37. To, že se jedná o protiprávní jednání, muselo být žalobkyni zjevné mimo jiné z toho, že už v době, kdy vstupovala s ostatními účastníky do důlního prostoru, byli opakovaně ze strany PČR vyzýváni k tomu, aby daného jednání zanechali a místo opustili (důkaz č. 1 – výzva). Neuposlechnutím předmětných výzev došlo ze strany žalobkyně k možnému spáchání dalšího přestupku - neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích. V důsledku tohoto jednání byl vůči žalobkyni realizován postup dle § 26 odst. 1 písm. a) a f) zákona o policii.
38. K námitce žalobkyně, že byla zajištěna na přímém slunci, bez dostatečného přísunu vody a po dlouhou dobu, žalovaný zdůrazňuje, že v žádném případě nešlo o nepřiměřený, šikanózní či jakkoli trestající postup PČR vůči zajištěným osobám. Veškeré namítané skutečnosti nebyly dány pochybením či úmyslem policistů, ale v první řadě tím, že ze strany žalobkyně a všech dalších osob došlo k úmyslnému porušení práva, a to cíleně ve velmi specifickém terénu a lokalitě.

Zároveň, jak uvádí sami organizátoři, se jednalo o přímou (spontánní) akci, kdy PČR o lokalitě, průběhu a rozsahu protestu neměla předem žádné bližší informace. V tomto směru je nutné také posuzovat otázku přiměřenosti postupu PČR.

39. Žalovaný zdůrazňuje, že místo realizace samotného zákonného zajištění nebylo dáno rozhodnutím PČR, ale bylo určeno samotným jednáním účastníků, včetně žalobkyně, kteří vnikli do dolu Bílina a fyzicky zde zablokovali důlní zařízení. Všechny osoby také měly možnost tohoto protiprávního jednání včas zanechat, což žalobkyně neučinila. Je logické, že pokud podstatou protiprávního jednání byla mimo jiné blokáda důlního zařízení, nemohla PČR uvedené osoby u tohoto zařízení ponechat. Proto také docházelo k přesunu osob mimo tento prostor na jiné určené místo, přičemž nebylo s ohledem na otevřený prostor dolu reálné, aby PČR zajistila pobyt všech osob ve stínu po celou dobu zajištění. Žalovaný na okraj zde uvedeného poznamenává, že právě v důsledku protiprávního jednání žalobkyně a dalších osob museli na přímém slunci po celou dobu zajištění těchto osob pobývat také například policisté pořádkové jednotky v kompletní výstroji. Blíže situaci v místě zajištění ozřejmuje videozáznam, označený jako důkaz č. 5 - Výzva a zákrok.
40. K době zajištění žalovaný uvedl, že souvisela s tím, že došlo k omezení na svobodě velkého množství osob a bylo tedy nutné provádět vyšší počet úkonů souvisejících s jejich identifikací, se záznamem jejich protiprávního jednání a s eskortou mimo prostor dolu Bílina. K urychlení celého procesu byl například dotčený prostor PČR rozdělen na čtyři stanoviště: pro nástup k eskortě, zajištění cizinci, zajištění občané České republiky a stanoviště pro dohled nad nespolupracujícími osobami. Zajištění cizinci, kam patřila též žalobkyně, byli z důvodu náročnosti procesních úkonů (zajištění tlumočnicků) až poslední eskortovanou skupinou.
41. Délka doby eskorty byla ovlivněna podmínkami v místě zajištění - terén pro přepravu eskortovaných osob byl sjízdný pouze speciálními vozidly, jimiž PČR nedisponovala, ale která byla nucena ve spolupráci s provozovateli lomu teprve obstarat. Zajištěné osoby byly eskortovány z místa zajištění na horní hranu lomu speciálními vozidly Mercedes Unimog pro přepravu pracovníků důlní společnosti, a to s ohledem na zajištění bezpečnosti eskortovaných osob maximálně po 12 osobách. Eskortované osoby byly následně rozváženy autobusy podle volných míst v policejních celách v jednotlivých městech Ústeckého kraje.
42. Po celou dobu zajištění osob prováděla PČR kroky k eliminaci rizik spojených s vysokými teplotami. V okolí shromaždiště byla snížena prašnost za využití kropícího vozu důlní společnosti, zajištěné osoby mohly využít stín přistavených vozidel a zároveň bylo řešeno zásobování vodou k udržení pitného režimu.
43. PČR obstarala prvotní tekutiny od zástupců důlní společnosti a od zasahujících policistů. Využity byly také zásoby zajištěných osob. Následně PČR poskytla zajištěným osobám tekutiny v 17:45 hod. - 3 ks várníc (120 l nápojů, 1 x várnice s vodou, 1 x várnice se sycenou vodou a 1 x várnice vody se šťávou + 600 ks kelímků), v 18:30 hod. - várnice se 40 l pitné vody, ve 20:35 hod. další várnice pitné vody, vždy včetně kelímků. Dále byl pitný režim zajištěným osobám obstarán při jejich předávání ze speciálních vozidel Mercedes Unimog do autobusů, což dokládá videozáznam označený jako důkaz č. 9 - Voda eskorta. Po příjezdu do budovy Obvodního oddělení policie Ústí nad Labem město byla žalobkyní, stejně jako ostatním zajištěným osobám, poskytnuta voda ve formě 1,5 l balení PET láhve, což dokládá videozáznam, označený jako důkaz č. 10 - Ústí OOP.

Nezákonné použití pout

44. Žalovaný k použití pout uvedl, že byla použita podle § 54 písm. a) zákona o policii až před samotným zahájením eskorty vozidly Mercedes Unimog, kdy byla eskortovaným přiložena jednorázová pouta. Hlavním důvodem byla změna podmínek průběhu zajištění, kdy docházelo k

eskortě většího počtu 12 osob nepolicejními vozidly. Další část přesunu byla opět realizována nepolicejními vozidly - autobusy, kdy bylo eskortováno spolu s žalobkyní dalších 28 osob. PČR postupovala podle zásady přiměřenosti, když použila pouta až v nejnnutnějším případě a dále na žádost žalobkyně provedla její přepoutání zezadu dopředu.

45. Obecnou podmínkou použití donucovacího prostředku dle § 53 odst. 5 zákona o policii je, že policista při použití donucovacího prostředku dbá na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání. Na pořízeném videozáznamu z osobní prohlídky žalobkyně při přestupu z vozidla Mercedes Unimog do autobusu je vidět, že žalobkyně má jednorázová pouta vepředu, přičemž jsou přiložena volně tak, aby nepůsobila újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání (Videozáznam je označen jako důkaz č. 11 - Prohlídka osoby SP).

Výzva, aby žalobkyně „držela hubu“

46. K výzvě, aby žalobkyně „držela hubu“ žalovaný uvedl, že uznává, že pokud by uvedená výzva a další hrubé projevy zazněly, jednalo by se jednoznačně o výrazné pochybení konkrétních policistů, které nemá žádnou zákonnou oporu. Zároveň ovšem bez konkretizace dalších skutečností (verbálních výrazů a jednání policistů) není možné dle žalovaného plně posoudit, zda intenzita jednání policistů, pokud k němu tedy skutečně došlo, dosahovala takové míry, že by bylo nutné označovat postup za nezákonný. Žalovaný zároveň nezískal od zasahujících policistů ani kontrolních orgánů PČR žádné konkrétní poznatky, že by k takovému jednání došlo. Videozáznam ze ztotožnění žalobkyně, označený jako důkaz č. 12 - Ztotožnění osoby SP, žádné hrubé nebo neslušné jednání neukazuje, stejně tak videozáznamy ze zahájení a ukončení eskorty zajištěné skupiny, označené jako důkaz č. 13 - Eskortu cizinci, žádné takové jednání neukazují.

Odepření práva na právní pomoc

47. K zásahu spočívajícímu v odepření práva na právní pomoc žalovaný uvedl, že žádost hovořit se svým právním zástupcem vznesla žalobkyně v době, kdy byla realizována eskorta celé skupiny osob z dolu Bílina. Mezi povinnosti eskortovaných osob, které stanoví interní předpis policie, patří mimo jiné to, že se žádným způsobem nesmí dorozumívat s osobami na svobodě či s osobami společně eskortovanými. O tomto jsou eskortované osoby ústně poučeny, což bylo provedeno i v tomto případě, jak vyplývá z textu žaloby. Účelem tohoto opatření je zejména zajištění bezpečného a řádného provedení eskorty.
48. Při hodnocení přiměřenosti postupu PČR je nutné vždy posuzovat konkrétní okolnosti případu, kdy je vyvažován zájem na bezpečném a řádném provedení eskorty a zájem na neprodleném poskytnutí součinnosti k zajištění právní pomoci. V tomto případě bylo omezení zvoleno zejména kvůli bezpečnostně, časově i logisticky náročnému způsobu provedení eskorty z lomu Bílina na Obvodní oddělení policie Ústí nad Labem-město, když eskortováno bylo v jednom konkrétním nepolicejním vozidle - autobuse větší množství osob (konkrétně 28 osob a žalobkyně), což je z hlediska zajištění bezpečnosti v průběhu eskorty vždy spjaté s vyšší mírou rizika a tedy rovněž s přísnějšími opatřeními vůči eskortovaným osobám.
49. Možnost kontaktu s právním zástupcem byla žalobkyni poskytnuta krátce před podáním vysvětlení na Obvodním oddělení policie Ústí nad Labem-město a žalobkyně již tuto možnost nevyužila, jak je uvedeno v úředním záznamu o zajištění osoby, označeném jako důkaz č. 14 – ÚZ zajištění osoby.

Provádění potřeby v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů

50. K zásahu spočívajícímu v provádění potřeby žalobkyní v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů, žalovaný uvedl, že se žalobkyně nacházela v režimu zajištění dle zákona o policii a také v režimu eskortované osoby.
51. Eskortu začíná okamžikem poučení osoby policistou o omezeních na jejích právech a sdělením, že bude eskortována, a končí dosažením stanoveného místa k provedení služebních úkonů nebo předáním eskortované osoby oprávněnému orgánu. První zásadou pro provádění střežení eskortovaných osob je, že k zamezení útěku osoby omezené na osobní svobodě, již nelze umístit do cely, policista určený ke střežení osoby odpovídá za střežení osoby od zahájení střežení do doby předání osoby oprávněnému orgánu, není-li stanoveno jinak [viz čl. 7 písm. a) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách (dále jen jako „ZPPP č. 159/2009“)]. Policista určený ke střežení osoby v průběhu střežení také nenechává osobu samotnou bez dozoru, kontroluje případně přiložená pouta, sleduje její chování a je připraven učinit veškerá opatření k zamezení jejího útěku - viz čl. 7 písm. b) ZPPP č. 159/2009. Tato opatření pak platí po celou dobu eskorty, tedy rovněž v případě doprovodu osoby na toaletu.
52. Z hlediska zásady přiměřenosti a zachování důstojnosti eskortované osoby je dohled prováděn v minimální nutné míře, dle okolností v daném místě, přičemž zákon ani jiný právní předpis pro daný postup nepožaduje přítomnost osoby stejného pohlaví [na rozdíl například od prohlídky osoby dle § 111 písm. b) zákona o policii]. V místě, kde bylo zajištěným osobám umožněno dojít si na toaletu, nebylo ani v dané chvíli možné zajistit přítomnost policistky, proto bylo přikročeno ke zvolenému postupu a způsobu dohledu. Jak vyplývá rovněž i z tvrzení žalobkyně, policisté dohled prováděli skutečně zády k žalobkyni, tedy zcela přiměřeně situaci a plně v souladu se zákonem a interními právními předpisy.

Pohyb žalobkyně v prostorách policejní stanice bez dostatečného zahalení

53. K zásahu spočívajícího v pohybu žalobkyně v prostorách policejní stanice bez dostatečného zahalení, žalovaný uvedl, že s tvrzením žalobkyně nesouhlasí. Žalobkyně byla dovedena na WC do prázdné policejní cely za doprovodu osoby stejného pohlaví, kde jí bylo umožněno přeprat si své prádlo. Poté bylo rozhodnuto, že bude umístěna do policejní cely, kde jako italská státní občanka vyčká na tlumočnicka za účelem provedení dalších úkonů, a že v souladu § 29 odst. 1 zákona o policii bude provedena prohlídka osoby před umístěním do policejní cely. Prohlídka se s ohledem na zajištění důstojnosti osoby provádí v místnosti k tomu určené. Vzhledem k rozmístění místností v areálu Obvodního oddělení policie Ústí nad Labem-město se žalobkyně sama a dobrovolně rozhodla, že se nebude převlékat a chodbu projde v ošacení, které měla v danou chvíli na sobě. O žádné prostředky k zahalení či o jinou formu součinnosti či asistence žalobkyně nežádala.
54. Suché a čisté oblečení bylo žalobkyni zapůjčeno před samotným umístěním do policejní cely v souladu s čl. 13 odst. 6 ZPPP č. 159/2009.
55. V průběhu těchto úkonů bylo zjištěno, že žalobkyně ovládá český jazyk slovem i písmem a je tedy schopna účastnit se dalších procesních úkonů bez tlumočnicka. Proto byla z policejní cely ihned předvedena k dalším procesním úkonům, aby mohlo být její zajištění co nejdříve ukončeno. S ohledem na ukončení pobytu v policejní cele bylo také nutno vrátit zapůjčené oblečení.
56. Dále žalovaný uvedl, že na mokré oblečení, ani na jiné tvrzené nepříjemnosti a nedostatky v přístupu PČR si žalobkyně v průběhu sepisování úředního záznamu o zajištění osoby a o podání vysvětlení nijak nestěžovala, což dokládá také důkaz č. 15 – ÚZ podání vysvětlení.
57. Závěrem žalovaný dodal, že ze zprávy Českého hydrometeorologického ústavu o počasí ráno dne 25. června 2017, která je označena jako důkaz č. 16 - ČHMÚ, vyplývá, že se teplota pohybovala

kolem 14 °C. Do areálu Obvodního oddělení policie Ústí nad Labem-město bylo přivedeno 14 zajištěných osob, přičemž s ohledem na uvedený počet a mimořádnost celé situace byly do doby provedení dalších úkonů dočasně umístěny na dvůr policejního areálu. Zde jim byly ze strany Policie ČR poskytnuty jak tekutiny k doplnění pitného režimu, tak deky.

58. Žalobkyně učinila podání ke Generální inspekci bezpečnostních sborů datované dne 21. července 2017, která podnět vyhodnotila tak, že nebylo zjištěno, že by ze strany příslušníků Policie ČR zasahujících na daném bezpečnostním opatření došlo ke spáchání jakéhokoli trestného činu. Přípis je označen jako důkaz č. 17 - GIBS vyjádření.

Replika žalobkyně

59. Žalobkyně ve své replice zopakovala tvrzení uvedená v žalobě. Nově uvedla, že výzvu policie neslyšela. Dále odkázala na řízení vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 11 A 163/2017, ve kterém žalovaný uvedl, že s ohledem na akci Klimakemp bylo možno předpokládat zvýšený počet osob a vozidel a bylo zjištěno, že má dojít k přímé akci.
60. Žalobkyně nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že pro transport s ohledem na terén musela být užitá speciální vozidla, neboť na místě se vyskytovaly policejní dodávky. Určitá skupina osob byla odvezena běžným policejním vozidlem. Dále odkázala na rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 15. 6. 2017, č. 46/2017, z něhož plyne možnost zásahu v těžebním prostoru a potřeba terénní techniky.
61. Žalobkyně dodala, že vodu dostala poprvé kolem 18 hodiny a to v nevelkém množství. Záznamy neprokazují výskyt várníc s nápoji.
62. K právu na právní pomoc uvedla, že žalovaný nepředložil žádný interní předpis, dle kterého se nesmí dorozumívat s osobami na svobodě a obecně ani takovýto předpis pro žalobkyni není závazný. Eskortovaná osoba neztrácí svá základní práva.
63. Žalobkyně nesouhlasí, že se po přeprání špinavého oblečení dobrovolně rozhodla, že se nebude převlékat a chodbou projde bez ošacení. Policistka blíže nevysvětlila, že žalobkyně bude muset projít chodbou s otevřenými dveřmi, ale naopak jí jen v rychlosti řekla, že je to „vedle“ a že jí má následovat. Žalobkyni nebyla dána jiná možnost než policistku následovat, pokut nechtěla čelit následkům neuposlechnutí výzvy.

III.

Posouzení žaloby

64. Městský soud v Praze přezkoumal postup Policie České republiky v rozsahu žalobních námitek a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně, s výjimkou jediného žalobního bodu.
65. *Za prvé*, městský soud shledal nezákonným postup Policie České republiky spočívající v tom, že žalobkyně byla donucena na dně lomu Bílina v odpoledních hodinách dne 24. června 2017 v délce minimálně nejméně tří hodin na přímém slunci a v odpírání poskytnutí dostatečného množství vody nebo jiného nápoje při tomto nuceném pobytu na dně lomu Bílina, jakož i při následném transportu žalobkyně na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem, který skončil přibližně kolem čtvrté hodiny ranní dne 25. června 2017.
66. Žalobkyně popsala průběh událostí v dole Bílina dne 24. června 2017 s tím, že příslušníci Policie České republiky po příjezdu k rypadlu na dně lomu Bílina účastníky protestu včetně žalobkyně

přemístili o kus dál od těžebního stroje, kde byla žalobkyně nucena sedět cca 3 hodiny na přímém slunci. Dne 24. června 2017 bylo v dané lokalitě jasné počasí a vysoké teploty. Ačkoliv si účastníci protestu policistům stěžovali na nelidské podmínky na přímém slunci, ti neučinili žádné opatření. Když se někteří účastníci protestu včetně žalobkyně pokusili přesunout do stínu k těžebnímu stroji nebo k policejní dodávce či o to požádali, policie jim to zakázala, popř. byli ze stínu vyháněni. Některým účastníkům protestu včetně žalobkyně se z pobytu na přímém slunci začalo dělat špatně, avšak policisté tento stav záměrně udržovali, přestože mohli účastníky z prostoru lomu co nejdříve odvést, umožnit jim pobyt ve stínu rypadla či policejního vozidla. Žalobkyně z pobytu na slunci začala trpět žaludečními potíži, bolestmi a motáním hlavy, pocity silné migrény a měla obavy o další dopady pobytu na slunci na své zdraví. Velkou nevolností trpěla i při převozu na policejní stanici, kde začala trpět průjemem.

67. Účastníci protestu včetně žalobkyně žádali o poskytnutí vody, neboť ta jim na přímém slunci brzy došla. Teprve asi po 1,5 hodině od žádosti policisté do skupiny, v níž se nacházela žalobkyně, přinesli jednu láhev vody, což bylo vzhledem k počtu osob ve skupině naprosto nedostatečné. Účastníci protestu se po celou dobu pobytu na dně těžební jámy chovali klidně, neutíkali, nepokoušeli se schovávat.
68. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že „nucený pobyt na dně lomu“ nebyl svévolným rozhodnutím policie, ale zákonným pořádkovým opatřením - zajištěním podle § 26 odst. 1 písm. a) a f) zákona o policii. Jednalo se o zákonnou reakci na protiprávní jednání žalobkyně, která vědomě a dobrovolně spolu s ostatními účastníky vstoupila do prostoru lomu Bílina, kde se podílela na zablokování těžebního stroje, čímž mohla být naplněna skutková podstata přestupku podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích.
69. Zdůraznil, že žalobkyni muselo být zřejmé, že jedná protiprávně, mimo jiné z toho, že už v době, kdy s ostatními vstupovala do důlního prostoru, byli opakovaně ze strany policie vyzýváni k tomu, aby svého jednání zanechali a místo opustili. Neuposlechnutím předmětných výzev došlo ze strany žalobkyně k možnému spáchání dalšího přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích. Vzhledem k tomuto jednání byl vůči žalobkyni realizován postup dle § 26 odst. 1 písm. a) a f) zákona o policii.
70. K námitce žalobkyně, že byla zajištěna na přímém slunci, bez dostatečného přísunu vody a po dlouhou dobu, žalovaný zdůrazňuje, že v žádném případě nešlo o nepřiměřený, šikanózní či jakkoli trestající postup PČR vůči zajištěným osobám. Veškeré namítané skutečnosti nebyly dány pochybením či úmyslem policistů, ale v první řadě tím, že ze strany žalobkyně a všech dalších osob došlo k úmyslnému porušení práva, a to cíleně ve velmi specifickém terénu a lokalitě. Zároveň, jak uvádí sami organizátoři, se jednalo o přímou (spontánní) akci, kdy PČR o lokalitě, průběhu a rozsahu protestu neměla předem žádné bližší informace. V tomto směru je nutné také posuzovat otázku přiměřenosti postupu PČR.
71. Žalovaný zdůraznil, že místo realizace samotného zajištění nebylo dáno rozhodnutím policie, ale bylo určeno samotným jednáním účastníků, včetně žalobkyně. Jestliže podstatou protiprávního jednání byla mimo jiné blokáda důlního zařízení, nemohla policie uvedené osoby u tohoto zařízení ponechat, docházelo proto k jejich mimo tento prostor na jiné určené místo, přičemž nebylo s ohledem na otevřený prostor dolu reálné, aby policie zajistila pobyt všech osob ve stínu po celou dobu zajištění.
72. Doba, po kterou zajištění trvalo, pak souvisela s tím, že na svobodě bylo omezeno velkého množství osob, a bylo tedy nutné provádět vyšší počet úkonů souvisejících s jejich identifikací, se záznamem jejich protiprávního jednání a s eskortou mimo prostor dolu Bílina.
73. Rovněž délka doby eskorty byla ovlivněna podmínkami v místě zajištění, když terén pro přepravu eskortovaných osob byl sjízdný pouze speciálními vozidly, jimiž policie nedisponovala a která

byla nucena teprve obstarat. Od lomu pak byly eskortované osoby rozváženy autobusy podle volných míst v policejních celách v jednotlivých městech Ústeckého kraje.

74. Pokud jde zajištění vody či jiných nápojů, žalovaný uvedl, že policie obstarala prvotní tekutiny od zástupců důlní společnosti a od zasahujících policistů. Využity byly také zásoby zajištěných osob. Následně PČR poskytla zajištěným osobám tekutiny v 17:45 hod. - 3 ks várníc (120 l nápojů, 1 x várnice s vodou, 1 x várnice se sycenou vodou a 1 x várnice vody se šťávou + 600 ks kelímků), v 18:30 hod. - várnice se 40 l pitné vody, ve 20:35 hod. další várnice pitné vody, vždy včetně kelímků. Dále byl pitný režim zajištěným osobám obstarán při jejich nástupu do autobusů. Po příjezdu do budovy Obvodního oddělení policie Ústí nad Labem město byla žalobkyni, stejně jako ostatním zajištěným osobám, poskytnuta voda ve formě 1,5 l balení PET láhve.
75. Městský soud posoudil věc takto:
76. Především není sporu o tom, že žalobkyně se společně s dalšími osobami dopustila protiprávního jednání tím, že vnikla do prostoru dolu Bílina, čímž se dopustila přestupku, nevyhověla výzvě policie k opuštění prostoru lomu a v tomto prostoru setrvala.
77. Podle ust. § 26 odst. 1 písm. f) je policista *oprávněn zajistit osobu, která byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.*
78. Jelikož žalobkyně ve svém jednání, majícím povahu přestupu, pokračovala i přes výzvu policie, byly splněny předpoklady pro to, aby byla omezena na osobní svobodě formou zajištění podle citované normy zákona o Policii České republiky. Soud má tedy za to, že existoval zákonný důvod pro to, aby žalobkyně byla omezena na osobní svobodě.
79. Existence zákonného důvodu pro takový postup policie je však pouze první podmínkou pro to, aby byl být považován za zákonný zásah. Další, ovšem stejně nutnou podmínkou je však přiměřenost tohoto postupu.
80. Soud vzal v úvahu skutečnost, že důvodem pro postup policie bylo iniciální jednání účastníků akce Klimakemp – včetně žalobkyně - kteří dne 24. června 2017 vnikli do prostoru dolu Bílina a v úmyslu protestovat proti těžbě hnědého uhlí a jeho spalování a proti prolomení tzv. územních ekologických limitů těžby, přičemž kolem jednoho těžebních strojů vytvořili blokádu. Policie tedy konala až v reakci na konkrétní jednání účastníků akce, včetně žalobkyně, a její postup tím tedy nutně musel být limitován.
81. Nelze tedy polici klást k tíži, že nebyla dostatečně připravena na zajištění 144 osob, jestliže neměla předem informace o tom, kde a kdy akce proběhne a kolik osob se jí zúčastní, resp. že tato akce – tedy blokáda těžebního stroje v dolu Bílina – se vůbec uskuteční. Nemohla být tedy policie předem připravena uspokojovat všechny potřeby osob, které by na takové hypotetické akci mohly být zajištěny.
82. Současně však je nutno uvážit skutečnost, že přistoupila-li policie k tomu, že oněch 144 osob omezila na osobní svobodě, pak před ní vyvstala povinnost v nezbytné míře se o tyto osoby postarat.
83. Je zde nutno připomenout, že osoba omezená na své osobní svobodě nepozbývá všech svých občanských a lidských práv, a neplatí tedy, že s osobou zajištěnou podle ust. § 26 odst. 1 písm. f) zákona o policii může policie zacházet libovolně či svévolně.
84. Pokud tedy policie omezila žalobkyni jakožto osobu podezřelou ze spáchání přestupku na osobní svobodě, a znemožnila jí tak, aby sama o sobě rozhodovala, tedy mimo jiné aby se postarala o své zdraví, pak tuto odpovědnost převzala sama.

85. Z vyjádření účastníků řízení je zřejmé, že žalobkyně byla v prostoru dolu Bílina zajištěna dne 24. června 2017 kolem 15. hodiny a následující 3 hodiny byla nucena setrvávat tam až do okamžiku svého eskortování.
86. Ze zprávy Českého hydrometeorologického ústavu, pobočka Ústí nad Labem, ze dne 23. 1. 2019, jež byla konstatována při jednání soudu, vyplývá, že dne 24. června 2017 panovaly podle záznamů nejbližší meteorologické stanice Kopisty vyšší teploty, jmenovitě v 15 hodin 28,5 stupňů Celsia, v 16 hodin 30,1 stupňů, v 17 hodin 28,3 stupňů a v 18 hodin 29 stupňů Celsia. Suma slunečního svitu v tomto časovém intervalu činila 60 minut v jednohodinovém intervalu. Ještě kolem 20. hodiny dosahoval teplota 26 stupňů Celsia.
87. Lze tedy souhlasit se žalobkyní v tom, že během doby jejího zajištění v prostoru dolu Bílina panovalo velmi teplé počasí, s přímým slunečním svitem, přičemž dlouhodobý pobyt v takovém prostředí je pro lidský organismus zatěžující. Tím více pak bylo na úvaze policie, zda jsou vhodné a přiměřené podmínky k tomu, aby jim zajištěné osoby byly po dobu několika hodin vystavovány. Soud má za to, že takové podmínky nebyly dány, a to i přihlédnutím k povaze protiprávního jednání, které se účastníci akce, včetně žalobkyně, měli dopustit. Zde soud poukazuje na to, že jejich jednání bylo kvalifikováno pouze a právě jako přestupek, tedy nejméně závažné deliktovní jednání. Navíc je sporné, zda za situace, kdy protiprávní jednání účastníků akce spočívalo ve vniknutí do prostoru dolu Bílina a v setrvání tam, bylo nejvíce přiměřeným řešením účastníky akce zajistit právě tam a několik dalších hodin je zadržovat v tomto prostoru, v němž jejich přítomnost nebyla žádoucí.
88. Pokud jde o zásobování zajištěných osob vodou či jinými nápoji, za spolehlivé lze mít až to, že jim bylo poskytnuto celkem 120 litrů nápojů v 17:45 hodin. To však je až 2,75 hodiny po omezení jejich svobody.
89. Soud neakceptoval argumentaci žalovaného o tom, že místo a čas akce si zvolili její účastníci, včetně žalobkyně, sami a museli tedy snášet podmínky vyplývající ze specifického terénu a lokality. S tím lze souhlasit jen omezeně, protože je opomenuta ta skutečnost, že pokud by účastníci akce nebyli zajištěni, tedy omezení na osobní svobodě, bylo by jen na jejich rozhodnutí, jak dlouho se budou v prostoru dolu Bílina zdržovat a jak dlouho tedy budou vystaveni povětrnostním podmínkám tam panujícím. Pokud policie překročila k omezení jejich osobní svobody, pak další odpovědnost za pobyt těchto osob v prostoru dolu Bílina se všemi důsledky přešla právě na ni.
90. Soud tedy uzavřel své úvahy s tím, že byť prvotní předpoklad pro omezení žalobkyně na osobní svobodě byl dán, přiměřenost provedení tohoto omezení svobody již soud neshledal. Žalobkyně byla nucena po několik hodin setrvat v prostředí, které vzhledem k povětrnostním podmínkám byla značně zatěžující, aniž by jí byla dána dostatečná možnost se před těmito podmínkami chránit či jejich dopad kompenzovat. Žalobkyně sice byla povinna snášet důsledky, vyplývající z jejího zajištění, tedy toho, že dočasně pozbyla osobní svobody, ovšem policie nebyla oprávněna vystavovat ji negativním vlivům, které s účelem zajištění podle ust. § 26 odst. 1 písm. f) zákona o policii nesouvisely.
91. *Za druhé*, soud dospěl k závěru, že nezákonným zásahem bylo nasazení pout na rukách žalobkyni po dobu od večera dne 24. června 2017 do brzkých ranních hodin dne 25. června 2017 v souvislosti s jejím převozem z lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a při čekání na tomto oddělení.
92. Podle ust. § 53 odst. 3 zákona o policii je policista *oprávněn použít donucovací prostředek, který*
- a) umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a
 - b) je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje.

93. Podle ust. § 54 zákona o policii je policista *oprávněn použít pouta a prostředek k zamezení prostorové orientace také ke spoutání osoby*
- a) *zajištěné,*
 - b) *zadržené,*
 - c) *zatčené,*
 - d) *dodávané do výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy), nebo*
 - e) *převzaté policií k provedení procesních úkonů z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy,*
- je-li důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk. Policista je oprávněn použít pouta ke vzájemnému připoutání dvou nebo více osob. Prostředek k zamezení prostorové orientace je policista oprávněn použít pouze, nelze-li účelu úkonu dosáhnout jinak.*
94. Z první citované normy je zřejmé, že nutným předpokladem pro použití kteréhokoliv z donucovacích prostředků je jeho nezbytnost k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž policista zakročuje. V žádném ze svých vyjádření však žalovaný neuvedl naprosto nic o tom, že by žalobkyně kladla policistům odpor nebo že by na ně útočila.
95. Druhá citovaná norma pak stanoví, že bez ohledu na to, v jakém procesním postavení se nachází osoba, ohledně které policista zvažuje použití pout, lze tohoto donucovacího prostředku použít jen za splnění podmínek, taxativně vymezených zákonem o Policii ČR, tedy jen je-li odůvodněná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk. Ani z tvrzení žalobkyně, ani z vyjádření žalovaného v řízení před soudem však nevyplývaly žádné skutečnosti, které by byt' jen naznačovaly existenci kteréhokoliv ze zákonných předpokladů pro použití donucovacích prostředků obecně, a pro použití pout jmenovitě.
96. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 15. 2. 2018 na straně 6 a 7 pod bodem b) pouze popsal to, kdy byla pouta vůči žalobkyni použita a zdůraznil, že způsobem použití pout (upevnění vpředu před tělem) nebyla žalobkyni způsobena újma zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání. Neuvedl však žádnou skutečnost, z níž by vyplývalo, že by žalobkyně kladla policii odpor, který by bylo nutno překonat, nebo že by proti policistům jakkoliv útočila. Rovněž žalovaný neuvedl nic o tom, že by jednáním žalobkyně byla ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že by se žalobkyně pokoušela o útěk. Tedy ani z obsahu listinných podkladů, ani z vyjádření účastníků řízení před soudem nebylo zjištěno, že by žalobkyně například napadala zasahující policisty anebo jakékoliv další osoby, že by se pokoušela utéci, že by bránila svému eskortování z prostoru dolu Bílina, že by se během transportu projevovala jakkoliv násilně či agresivně at' již vůči osobám, tak vůči majetku apod.
97. Žalobkyně tedy žádným svým jednáním nevyvolávala obavu z toho, že by být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že by chtěla pokusit o útěk. Za těchto okolností proto soudu nezbylo, než konstatovat, že k použití pout vůči žalobkyni došlo v rozporu s ustanoveními § 53 odst. 3, resp. § 54 písm. a) zákona o policii, neboť žádný ze zákonných předpokladů pro použití tohoto donucovacího prostředku nebyl dán. Závěr o nezákonnosti takového postupu policie je nadto odůvodněn i skutečností, že žalobkyně byla pouty spoutána po dobu několika hodin, aniž by pro to byl jakýkoliv věcný a zákonný důvod, a to nejen během transportu z prostoru dolu Bílina na oddělení policie v Ústí nad Labem, ale i během pobytu na tomto oddělení policie, tedy v prostředí, kde žalobkyně již měla minimální možnost klást odpor či se třeba pokoušet o útěk.

98. *Za třetí*, městský soud dospěl k závěru, že nezákonným zásahem bylo rovněž odepření práva žalobkyně na právní pomoc v době od večera dne 24. června 2017 do brzkých ranních hodin dne 25. června 2017 během doby jejího převozu z lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a během doby čekání na tomto oddělení.
99. Podle ust. § 24 odst. 4 zákona o policii *osoba omezená na svobodě má právo zajistit si na vlastní náklady právní pomoc a mluvit s právním zástupcem bez přítomnosti třetí osoby. Za tímto účelem poskytne policista neprodleně nezbytnou součinnost, požádá-li o ni tato osoba.*
100. Žalobkyně v žalobě uvedla, že během transportu z dolu Bílina na oddělení policie v Ústí nad Labem žádala o možnost kontaktovat právníka, což jí bylo odepřeno. Toto žalobní tvrzení žalovaný ve svém vyjádření k žalobě nezpochybil, pouze poukázal na to, že podle interního předpisu policie se eskortované osoby žádným způsobem nesmějí dorozumívat s osobami na svobodě ani s osobami společně eskortovanými. O tom byly eskortované osoby ústně poučeny, přičemž účelem tohoto opatření je zejména zajištění bezpečného a řádného provedení eskorty.
101. Tuto argumentaci žalovaného soud nemohl akceptovat, neboť odporuje zákonu o policii. Ten nestanoví žádný předpoklad pro to, aby právo na právní pomoc vymezené v ust. § 24 odst. 4 bylo možno odepřít s odkazem na jakýkoliv interní předpis policie. Není tedy nijak relevantní, zda vnitřní předpis, zakazující eskortovaným osobám dorozumívat se s osobami na svobodě, existuje nebo nikoliv, protože i kdyby byl takový předpis vydán, nemůže jím být odepřeno to, co zákon výslovně dovoluje, resp. nařizuje.
102. Jestliže tedy žalobkyně výslovně požádala o možnost kontaktovat svého právního zástupce, bylo povinností policistů jí takový kontakt umožnit, případně jí k tomu neprodleně poskytnout nezbytnou součinnost, pokud by o ní požádala. Jelikož policie v případě žalobkyně takto nepostupovala a kontakt s právním zástupcem jí neumožnila, aniž by pro takové existovaly zákonné předpoklady, jednala v rozporu se zákonem.
103. Pro úplnost soud uvádí, že jistě je možné předpokládat i okolnosti, které by v konkrétním případě nedovolovaly realizovat právo na právní pomoc a na kontakt s právním zástupcem ihned (například nutnost bezodkladné eskorty zajištěné osoby z důvodu možného ohrožení jejího života či zdraví, rozsáhlý výpadek sítě mobilních telefonů apod.) a že by bylo nutno vyčkat na vhodnější podmínky. Existenci takových omluvitelných okolností však žalovaný v projednávané věci nijak nezmínil a neuvedl nic, čím by vysvětlil, že po dobu několika hodin od zajištění v odpoledních hodinách dne 24. června 2017 nemohla žalobkyně realizovat své zákonné právo na obstarání si právní pomoci. I kdyby snad nějaké okolnosti bránily v tom, aby si žalobkyně tuto pomoc obstarala v průběhu eskorty, není jasné, proč jí realizace tohoto jejího práva nebyla umožněna okamžitě poté, kdy přibyla na oddělení policie v Ústí nad Labem. Na nezákonnosti postupu policie pak nic nemění ani to, že žalobkyni byla možnost kontaktovat právního zástupce nabídnuta až krátce před podáním vysvětlení, kdy žalobkyně již toto své právo nerealizovala.
104. *Za čtvrté*, nezákonným zásahem shledal soud situaci, kdy žalobkyně v noci z 24. na 25. června 2017 v budově oddělení policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje byla nucena provádět svou potřebu v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů prohlašujících, že se nebudou otáčet.
105. Opět je třeba konstatovat, že osoba omezená na své osobní svobodě nepozbývá všech svých práv, a rozhodně nepozbývá práva na to, aby byla respektována její důstojnost.
106. Podle ust. § 24 odst. 1 zákona o policii *osoba omezená na svobodě policistou nesmí být podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu zacházení a nesmí s ní být zacházeno takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost. Policista, který se stane svědkem takového zacházení, má povinnost přijmout opatření k zamezení takovému zacházení a oznámit je bezodkladně svému nadřízenému.*

107. V této věci se soud zcela ztotožnil s argumentací žalobkyně, která vyjádřila názor, že v kulturních podmínkách střední Evropy je vnímáno jako standard, že především u žen je na toaletách respektována jistá míra soukromí a mají mít možnost vykonat svou potřebu bez blízké přítomnosti mužů. I kdyby snad měla být popsána praktika žalovaného za určitých podmínek přípustná, minimálně v tomto konkrétním případě nebyla vůbec zohledněna zásada přiměřenosti. Žalobkyně zdůraznila, že již předtím u ní byla provedena osobní prohlídka a od té doby byla pod dozorem policie, stejně tak jako lidé kolem ní. Nemohla mít tedy u sebe např. žádné nebezpečné předměty. Její chování též nevykazovalo žádné známky toho, že by se chtěla pokoušet o útěk, poškozovat majetek apod. Vůči policii nejednala agresivně, naopak s ní spolupracovala. K předmětné události nedošlo nikde v improvizovaných podmínkách, ale v budově ve městě přímo na oddělení policie. Ze strany policie bylo proto možné snadno zvolit mírnější opatření. Pokud byl doprovod žalobkyně na toaletu vůbec nutný, mohl realizován policistkou, případně kabina toalety mohla zůstat alespoň na chvíli zavřená. Policie musela mít již několik hodin před tím znalost o tom, že mezi zajištěnými se osobami nachází jisté množství žen a bylo na místě rozumně očekávat, že v průběhu převozu budou potřebovat použít toaletu. Měla tedy policie dostatečný časový prostor k tomu, aby organizačně a technicky zajistila použití toalet za důstojných podmínek.
108. Soud i zde konstatuje, že lze si představit mimořádné okolnosti, které by neumožňovaly poskytnout žalobkyni přiměřené soukromí při použití toalety. Za takové mimořádné okolnosti by bylo na místě považovat například předchozí pokusy žalobkyně o útěk, agresivitu vůči policistům či jiným osobám, pokusy o sebepoškození apod. Nic takového se ale v předchozím jednání žalobkyně neobjevilo a sám žalovaný žádné takové – a ani jiné - mimořádné okolnosti nezmínil. Jeho argumentace se omezila jen na to, co ohledně střežení zajištěných osob stanoví Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách. I zde však musí soud poukázat na to, že citovaný pokyn je pouze interním předpisem, jímž nemohou být měněny či suspendovány normy obecně závazného právního předpisu, zde zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Pokud tedy tento zákon policii zakazuje zacházet s osobou omezenou na svobodě způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost, pak žádným závazným pokynem policejního prezidenta nemůže být tato povinnost zrušena. Policie se tedy nemůže zprostit své odpovědnosti za případné porušení tohoto zákonem uloženého zákazu poukazem na to, že konala podle vnitřního předpisu.
109. Městský soud tedy dospěl k závěru, že jednání Policie České republiky v tomto případě byl v přímém rozporu s ustanovením § 24 odst. 1 zákona o policii a bylo tedy nezákonným zásahem.
110. *Za páté*, soud shledal žalobu důvodnou i ohledně tvrzení o nezákonnosti postupu policie vedoucího k tomu, že se v prostorách Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem dne 25. června 2017 v brzkých ranních hodinách žalobkyně pohybovala bez dostatečného oblečení či zahalení a zejména k tomu, že se po chodbě této stanice pohybovala oblečená pouze do tílka zcela nezakrývajících její intimní partie.
111. Podle tvrzení žalobkyně došlo k tomu, že měla problémy se žaludkem a po chvíli se začal dostavovat průjem. Zažádala, aby mohla jít na toaletu, načež musela čekat 5 – 10 minut, než jí policistka doprovodila na toaletu. Žalobkyni se tím dostala do ponižující situace, neboť vykonání potřeby na toaletě nestihla zcela včas. Žalobkyni následně bylo umožněno přeprat si věci, ovšem pak jí policistka řekla, že jí budou dělat prohlídku v jiné místnosti a že má do této místnosti přejít, tak jak je. V tu chvíli měla žalobkyně na sobě pouze tílko, které jí však nezakrývalo zcela intimní partie. Do určené místnosti tak žalobkyně šla po chodbě oddělení policie kolem dveří vedoucích na dvorek, kde seděly minimálně dvě zajištěné osoby z autobusu a postávalo zde několik policistů, a též šla kolem dveří s okénkem, kde zřejmě seděl policista ve službě. Následně byla žalobkyně podrobena osobní prohlídce a byly jí zapůjčeny náhradní kalhoty.

112. Žalovaný popsal tuto událost odlišně, když uvedl, že žalobkyně byla dovedena na WC do prázdné policejní cely za doprovodu osoby stejného pohlaví, kde jí bylo umožněno přeprat si své prádlo. Poté bylo rozhodnuto, že bude umístěna do policejní cely, kde jako italská státní občanka vyčká na tlumočnicka za účelem provedení dalších úkonů, a že v souladu § 29 odst. 1 zákona o policii bude provedena prohlídka osoby před umístěním do cely. Prohlídka se s ohledem na zajištění důstojnosti osoby provádí v místnosti k tomu určené. Vzhledem k rozmístění místností v areálu Obvodního oddělení policie Ústí nad Labem-město se žalobkyně sama a dobrovolně rozhodla, že se nebude převlékat a chodbu projde v ošacení, které měla v danou chvíli na sobě. O žádné prostředky k zahalení či o jinou formu součinnosti či asistence žalobkyně nežádala.
113. Městský soud si byl vědom rozporů mezi popisem skutkového děje ze strany žalobkyně a žalovaného, nicméně dospěl k závěru, že pro posouzení věci z hlediska tvrzeného porušení ust. § 24 odst. 1 zákona o policii jsou tyto rozpory bezpodstatné, a že tedy není nutné provádět dokazování za účelem jejich odstranění.
114. Za podstatnou soud považoval tu skutečnost, že žalobkyně nemohla zůstat ve svém oblečení, v důsledku čehož se v prostorách oddělení policie v Ústí nad Labem pohybovala částečně obnažená, a to za přítomnosti dalších osob. I kdyby se žalobkyně sama rozhodla přejít bez dostatečného oblečení z prostoru toalet do místnosti, kde dostala náhradní oděv, aniž by jí to bylo výslovně policistkou přikázáno, má soud za to, že tím byl porušen zákonný zákaz nerespektování lidské důstojnosti.
115. Zde je nutno opět zopakovat, že žalobkyně se nacházela v postavení, kdy byla omezena na své osobní svobodě, a její možnosti obstarat si své záležitosti důstojným způsobem byly významně limitovány. V podstatné míře totiž byla žalobkyně závislá na tom, co a jak jí policie umožní, poskytne či naopak přikáže nebo zakáže. Za takového stavu věci pak ovšem právě policie měla povinnost konat tak, aby právo žalobkyně na respektování lidské důstojnosti bylo zachováno. To však v sobě zahrnuje nejen povinnost policie zdržet se vlastního aktivního jednání, jež by znevažovat lidskou důstojnost zajištěné osoby, ale obecně dbát o to, aby takové znevažování bylo vyloučeno.
116. V projednávané věci tedy městský soud zastává názor, že policie vůbec neměla dovolit, aby žalobkyně procházela prostorami oddělení policie byť jen částečně obnažená. I pokud by se tak žalobkyně konala sama, bez příkazu, neměla policie takovou situaci připustit, a žalobkyni tedy mělo být dovoleno přejít prostorami oddělení policie, kde se nacházely další osoby, až poté, co si obleče náhradní oděv. Jestliže police takto nekonala a svým jednáním, byť lhostejno zda konáním nebo opomenutím, takovou situaci připustila, porušila tím zákon o policii v ust. § 24 odst. 1.
117. Městský soud pak nedal žalobkyni za pravdu pouze ohledně té žalobní námitky, v níž vytýkala, že jí při převozu v autobuse od lomu Bílina na oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem byla adresována výzva, „aby držela hubu“.
118. V žalobě žalobkyně uvedla, že takový pokyn byl adresován výslovně všem účastníkům akce, a tedy si ji vztáhla i na sebe.
119. Soud zde konstatuje, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem slouží k ochraně individuálních práv fyzických a právnických osob, a žalobkyně se tedy může domáhat ochrany jen před takovým jednáním, které je adresováno osobně jí. V žalobě podané dne 24. 8. 2017 žalobkyně netvrdila, že by předmětná výzva byla určena jí osobně, ale uvedla, že zazněla obecně před všemi eskortovanými osobami. Soud má za to, že za takových okolností nelze konstatovat porušení práv žalobkyně, vyplývajících z ust. § 9 zákona o policii, podle něhož *policista a zaměstnanec policie jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní*, a to bez ohledu na to, že obsah výzvy jistě nelze podle názoru soudu považovat za projev zdvořilosti. Pokud pak žalobkyně ve své replice ze dne 18. 9. 2017 uváděla,

že v průběhu akce zazněly ze strany policistů i další urážlivé výroky vůči dalším osobám, nemohl k nim soud při úvaze o porušení práv žalobkyně proto přihlídnout.

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

120. Ze shora uvedených důvodů Městský soud v Praze dospěl k závěru, že žaloba byla podána v podstatné míře důvodně a proto vyslovil, že postup Policie České republiky vůči žalobkyni byl nezákonným zásahem tak, jak je ve výroku tohoto rozsudku uvedeno.
121. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobkyně měla ve věci úspěch a její náklady řízení sestávají jednak ze zaplaceného soudního poplatku z podané žaloby ve výši 2000 Kč a jednak z odměny advokátovi za pět úkonů právní služby (příprava a převzetí věci, podání žaloby, nahlížení do spisu před jednáním, replika ze dne 18. 9. 2019 a účast na jednání) po 3100 Kč, a ze související náhrady hotových výdajů po 300,- Kč podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění, a dále z náhrady na obstarání důkazního prostředku – zprávy Českého hydrometeorologického ústavu ze dne 23. 1. 2019 ve výši 800 Kč. Náhradu v celkové výši 17 320 Kč je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce JUDr. Jaromíra Kyzoura, advokáta.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 25. září 2019

JUDr. Slavomír Novák
předseda senátu